

Celebratio 30

A Magyar Kárpitművészek Egyesületét 2025-ben egy jelentőségteljes kulcsszó határoz meg, amelynek hívó szavára összesereglett a tagság egy jelentős része, hogy visszatekintéssel erősítsék meg a jövőbe vetett bizalmunkat. A szó, amelynek konkrét és átvitt értelme szimbolikus jelentést hordoz az egyesület számára, a *celebratio*. Nem gyakran mondhatjuk el, hogy egy aktuális helyzet leírására szolgáló fogalom olyan kifejezőerővel bír, amely bármiféle értelmező kontextus nélkül is maximálisan kielégíti a címmel támasztott elvárásainkat. A Magyar Kárpitművészek Egyesületét ebben az esztendőben egy cím találta meg, amely egyszerre statikus állapotleírás és dinamikus program. Ha felfejtjük a latin kifejezés, a *celebratio* jelentés rétegeit, akkor megértjük, hogy ebben a címválasztásban szintézisre jut az emelkedett művészet és a hétköznapi valóság szükségszerű kapcsolata.

A *celebratio* klasszikus latin jelentése nem vonatkozott többre, mint *sokak egyidejű jelenlétére*, vagyis *összesereglésére*. A szóban rejlő ige azt a cselekvést jelölte, amikor valaki sokadmagával megy valamely helyre és ott sokat foglalkozik valamivel. Ennek a tevékenységnek a főnévvé válása egy hétköznapi fogalmat eredményezett, amelynek magyar fordítására autentikusan a *társaság* szót használhatjuk. A *celebratio* első és alapvető jelentése tehát a *társaság*. Amikor a Magyar Kárpitművészek Egyesületével kapcsolatban a kontextus értelmezési tartományának ezt a legelemibb szintjét helyezzük előtérbe, akkor a cím identifikációs szerepet tölt be. Annyit jelent, hogy „*celebratio* vagyok, a kárpitművészek társasága vagyok”. Történetesen, ha ezt a jelentésmezőt egy kiállításra vonatkoztatjuk, akkor azonnal érvényre jut, hogy a tárgyakon keresztül megjelenő *társaság* szólal meg: „amit látsz, az a Magyar Kárpitművészek Egyesülete, ezek vagyunk mi”. De miért mutatkozik be a *társaság*? Mi ez a *celebratio*? A választ a latin szó jelentésbővüléséből származó új értelme fedi fel.

A *celebratio* újkori latin jelentése az, amelyet a mai nyelvhasználatban is értünk rajta, vagyis az *ünneplést* és *dicsőítést*. A *társaság* összejön egy helyen, hogy emlegessen és emlékezetbe idézzen valamit. A hétköznapi fogalomhoz az emelkedettség társul. A szükséges fizikai egyesülés alapfeltétele immár adott, ezért kiterjedhet az egyesülés a metafizikai szféra irányába. Ebben a kontextusban a profántól eltávolodó *társaságban* van jelen a résztvevő sokadmagával. A *celebratio* második és bővült jelentése tehát az *ünneplés*. A Magyar Kárpitművészek Egyesülete a *celebratio* értelmezési tartományának ebben a kiterjesztett kontextusában azt a cselekvést gyakorolja, amelyet az *ünneplés* szóval fordítunk magyarra. Ha a *celebratio* jelentés rétegeit egy síkra vetítjük, akkor önreflexív ünneplésről beszélünk, ami nem más, mint a jubileum. Mi ez a *celebratio*? A választ most már keresni sem kell, hiszen önmagát nyilatkoztatja ki a tudatosan megválasztott cím: „*társaság* vagyok és évfordulót *ünnepelek*”. Mivel kiállítás az alkalom, így a *celebratio* összegző és retrospektív fogalom, amely vonatkozik a Magyar Kárpitművészek Egyesületére és vonatkozik a látható tárgyegyüttesre.

Az egyesület tagjai harminc évvel ezelőtt kezdték gyakorolni azt a tevékenységet, amelyet a *celebratio* klasszikus értelme jelent. Akkor mintegy három tucat kárpitművész egyesült egy közös cél érdekében, ami identitásformáló szerepet töltött be a résztvevők életében. 1995-ben elhatározták, hogy a millicentenárium alkalmából közösen hoznak létre egy 10 m²-t meghaladó falikárpitot, amelynek a szimbolikus jelentésű *Kárpit határok nélkül* címet adták. A tradicionális haute-lisse eljárással készített textilre egymás között csak a *Közös gobelin* munkacímmel hivatkoztak. A gesztus megelőlegezte és megerősítette a *celebratio* fogalmát, amikor 1996-ban

hivatalosan is megalapították a Magyar Kárpitművészek Egyesületét. Harminc évvel ezelőtt program született a kollektív anonimitás tárgyiasult formájában, amely a társaság identitását is megteremtette. 2025-ben a Magyar Kárpitművészek Egyesülete identitásának születésnapjü jubileuma tölti meg a *celebratio* kibővült jelentéstartalmát. Az *ünneplés* oka a három évtizeddel ezelőtt megkezdett közös munka töretlenségének az érvényessége. Több mint száz hazai és nemzetközi kiállításon vettek részt közösen, több mint száz m²-t szőttek közösen és sorolhatnánk még a számokban mérhető teljesítményeket, a kapcsolódó határozószó harminc éve változatlan: közösen. Bár a tagság létszáma az évek során változott, az egyéni szövési technikák változatosak, a személyes művészi kifejezőmódok változékonyak, mégis összetartó erőt jelent a műfaj hazai és európai tradíciójának a folytatása. Amikor nagy kezdőbetűvel írjuk le a *Celebratio* szót a harminc éve töretlen identitás *Ünneplésének* alkalmából, akkor olyan kiállítási koncepcióra utalunk, amelynek referenciája a különbözőségekben megmutatkozó egység érvényre jutása a textilművészet speciális kifejezési formájában.

A Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének galériájában megvalósuló kiállítás a hagyomány és a megújulás jegyében reprezentálja a kárpitművészetet. A két kiállítótér elkülönülése módot kínál a textilművészetben jelen lévő eltérő szemléletmódok és hangsúlyeltolódások differenciált bemutatására. A kurátor, Máder Indira maga is az egyesület tagja, akinek rendezői szándékát a képzőművészeti textilekből válogatott két téregység között körvonalazódó különbségekből olvashatjuk ki. Az első teremben a kárpitszövés tradicionális technikájával készült faliképek kaptak helyet, ahol a látvány és az ábrázolás képzőművészeti konvenciója elevenedik meg a textil jellegzetes médiumában. Ugyanakkor a második teremben kiállított tárgyak esetében a technika már nem a médium megjelenési formájának eszköze, hanem a gondolat tartalom kifejezésének a módja. A Magyar Kárpitművészek Egyesületének tagjai a műfajon belül képesek kifejezésre juttatni, hogy a szakmagyakorlás zsinórmértéke szerint megvalósuló tárgyalkotás és a művészi szándékot megtestesítő egyedi műalkotás között szerves átjárás van. Az első kiállítótér gobelinjei és a második kiállítótér experimentális textiljei mindössze annyiban különböznek, amennyiben a megjelenítés konkrét vagy absztrakt reflexiót vált ki a nézőben.

A kuratori alapeszme a művek válogatásának tematikájában is tetten érhető. Nem arról van szó, hogy az egyesület tagjai az egyéni művészi látásmódjuk és a saját mondanivalójuk megjelenítésének engednek szabad folyást a textil jellegzetes karakterében, hanem illeszkednek és alkalmazkodnak az irányadó rendezőelvhöz. Ez a stratégia tette a Magyar Kárpitművészek Egyesületét az elmúlt harminc évben az egyik legprosperálóbb művészeti *társasággá* az iparművészeti szakágak között. Az alkalmazott művészet princípiumának két alappillére az egyesület következetesen megőrizte és integrálta a 21. századi tárgyalkotás szellemiségébe, nevezetesen a technika alkalmazásának szakmai szabályait és a megbízói program tematikájához való alkalmazkodást. Az előbbi a művészi minőség garanciájának a záloga, az utóbbi a kulturális hatásgyakorlás biztosítója. A *Celebratio* című kiállítás alkalmával is ez a modell érvényesült. A megbízó vagy kurátor szelekciós normatívát érvényesít, amelyhez a Magyar Kárpitművészek Egyesületének jelenlegi hetven főt meghaladó tagsága és a tagok gazdag életműve szolgáltatja a szükséges művészeti kapacitást. Máder Indira kuratori válogatása ezért vonatkozott valamivel kevesebb mint az egyesület taglétszámának a felét alkotó textilművészre, ugyanis a kiállítás címéhez alkalmazkodó konkrét reprezentációt támasztotta követelménynek a tárgyak kiválasztásakor.

A *celebratio* fogalmának tartalmi összefüggésrendszere a kiállítási program révén haladja meg a szó jelentésének filológiai tartalmát, ezért a bemutatott műalkotások az *ünneplés*, az *ünneplés* és

az *ünnepélyesség* ikonográfiai konvenciójával és művészettörténeti hagyományával folytatnak párbeszédet. Az első terem nagyméretű falikárpitjai a szakrális *ünnep* tematikájával vezetik be a látogatót a művészet emelkedett valóságába. A *celebratio* hagyománya olyan szorosan összefonódik a keresztény kultúrában, vallásban és liturgiában a művészi ábrázolással, hogy konkrét inspirációs forrást jelent a szakrális tartalom. A teljesség igénye nélkül kiragadott címek felsorolása is elegendő, hogy szakrális kontextusba helyezze a néző azt a kiállítóteret, amelyben olyan falikárpitok lógnak a falakon, mint az „*Én vagyok a szőlőtő*”, *Mennyei Jeruzsálem*, „*A Mindent Mozgatónak glóriája...*” és még folytathatnánk a címeket. Ugyanakkor a kiállítóterekben posztamenszerekre helyezett minitextilek kiegészülve a második terem textilkompozícióival az absztrakció révén nyitnak értelmezési síkokat a transzcendens irányába. Már nem a szakraritáson van a hangsúly, hanem a műalkotás új ontológiai kategóriáján, amely a valóságértelmezés hétköznapi gyakorlatából ragadja ki a szemlélőt. A vallási tartalom helyét átveszi a filozófiai megközelítés, ezáltal a tradicionális szövés technikával létrejövő médium kontextusa átlép a néző konceptuális értelmezési tartományába. Elegendő, ha olyan címek valóságértelmező összefüggéseire gondolkozik el a néző, mint a *Párhuzamos világok*, *Időkerék*, *Inflexió*.

A *Celebratio* című kiállítás a Magyar Kárpitművészek Egyesülete jubileumi ünneppsorozatának nyitó eseménye. A közösség és a szellemiség definíciója. A hazai kézműves iparművészet tradícióját viszik át a műfaj képviselői a 21. századba olyan hidat képezve, amelyen a tradicionális képzőművészet megállt félúton a 20. században. Ha valami okot ad az ünneplésre, akkor az a művészet egyetemességének a megőrzése.

Keppel Márton művészettörténész

